

Bemærkninger til lovforslaget

Lovforslaget er i hovedsagen en genfremsættelse af et i folketingsåret 1978-79 fremsat forslag, se Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne spalte 2193 og 3794 og tillæg A spalte 1273.

Årsagen til genfremsættelsen er, at der stadig ikke er blevet gjort noget for at tilgodese forældremyndighedens indehavers og barnets retssikkerhed i fjernelsessager.

Ombudsmanden har gentagne gange, siden lovforslaget sidst blev fremsat, påpeget problemerne i forbindelse med retssikkerheden, specielt omkring § 127 i bistandsloven, hvor det, der i dag reelt sker, er en anholdelse, hvor den anklagede part ikke er bekendt med grundlaget for anholdelsen og ifølge loven intet kan foretage sig, før der er gået 2 måneder. Derfor har forslagsstillerne nu valgt at ændre indholdet af § 127 gennem en ny affattelse af § 126, således at fjernelsessager skal indbringes for en dommer inden 24 timer. Forældremyndighedens indehaver skal være til stede og have ret til at føre vidner, ligesom der skal beskikkes en advokat til at varetage barnets tarv i samråd med forældremyndighedens indehaver.

Ombudsmanden påpeger også, at der forekommer dårlig sagsbehandling i kommunerne, således at både lov om partsoffentlighed og retsplejeloven tilsidesættes. Det er vel ikke til at undre sig over, når bistandsloven på dette område har tillagt socialudvalget anklagerens, dommerens og forsvarerens rolle - en sammenblanding, der er ganske uhørt i dansk lovgivning.

Følges lovforslaget, løses dette problem ved, at socialudvalget alene får indstillingsret til domstolene. Forslagsstillerne ønsker med lovforslaget at sikre en kyndig behandling af tvangsfjernelsessager samt at give forældremyndighedens indehaver den nødvendige retssikkerhed og forståelse for proceduren, hvilket ikke er tilfældet med den nuværende ordning.

Den 21. august 1979 udkom en rapport afgivet

af en af socialministeriet nedsat arbejdsgruppe, der skulle overveje en eventuel ændring af kompetencerne med hensyn til tvangsanbringelse af børn og unge uden for hjemmet. I sammenfatningen side 31 i denne rapport udtaler arbejdsgruppen, at den er af den opfattelse, at de i loven fastsatte retsgarantier virker betryggende. På side 33 i rapporten udtaler arbejdsgruppen, at ombudsmandens henstilling har givet arbejdsgruppen anledning til at foreslå, at der ved en kommende lovrevision foretages en tydeliggørelse af de sociale udvalgs kompetence til at træffe foreløbige beslutninger. Hverken ombudsmanden eller arbejdsgruppen kommer i deres materialer ind på en løsning, der over for forældremyndighedens indehaver og barnet indeholder den reelle retsgaranti, det er at få sager vedrørende tvangsfjernelser ud af socialudvalgets regie og indbragt for en domstol, hvor disse sager hører hjemme.

Professor Siesbys artikel fra Juristen og Økonomen 1977 vedlægges, ligesom sidst lovforslaget blev fremsat, idet der i artiklen peges på netop den sammenblanding af forsvarerens, anklagerens og dommerens rolle, der her finder sted.

I de senere år har der været en tendens til, at antallet af frivillige anbringelser, der senere bliver til tvangsanbringelser, er stigende. De i lovforslaget opstillede regler om en hurtig procedure for domstolene vil kunne ændre denne tendens, idet de forældre, der under trussel om tvangsfjernelse går med til »frivillig« anbringelse, givetvis vil vælge at få sagen prøvet for en domstol i stedet for at give samtykke til en sådan »frivillig« anbringelse.

Det skal til slut bemærkes, at det fra centrumdemokraternes side er tilsigtet, at retten skal tiltrædes af lægdommere og ikke af specielt kyndige, idet det er hensigten, at det alene er sagsfremstillingen og ikke kun eventuelle psykologiske rapporter, der skal være afgørende for dommens udfald.